

Лепшыя з лепшых XXVI рэспубліканскага конкурсу «Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры»

Патэнцыял бібліятэк у справе адраджэння нацыянальнай спадчыны, гісторыі, літаратуры і мовы ўжо каторы год выраза адлюстроўвае прафесійны рэспубліканскі конкурс «Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры». Разам з тым, конкурс прыцягвае ўвагу да бібліятэчнай прафесіі, падняе прэстыж бібліятэкараў, ідзе ім Конкурс праводзіцца штогод сярод публічных бібліятэк краіны ў два этапы (абласны і рэспубліканскі) па чатырох намінацыях: «За пошукавую і даследчую працу», «За значны ўклад у выхавальную работу па набліжэнню пакалення», «За падтрымку і развіццё чытання», «За навіцы ў сферы бібліятэчнай справы». Спачатку пераможцаў вызначылі абласныя, і толькі пасля конкурснай работы ацаніла прафесійная журы.

Для разгляду работ і падвадзення вынікаў рэспубліканскага этапу конкурсу 15 мая 2018 г. у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі адбылося пасяджэнне журы, у склад якога ўвайшлі прадстаўнікі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, абласных бібліятэк, цэнтралізаваных сістэм публічных і дзяржаўных бібліятэк г. Мінска, грамадскага аб'яднання «Беларускі фонд культуры».

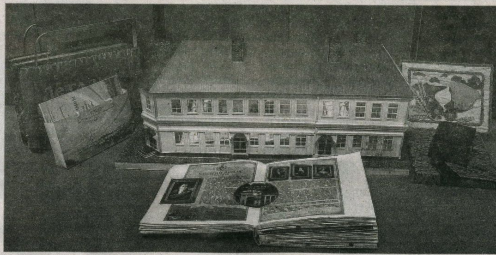
Сяла ў конкурсе прынялі ўдзел 38 публічных бібліятэк: 21 цэнтральная бібліятэка і 17 бібліятэка-філіялаў, у тым ліку 11 гарнаасялковых і сельскіх.

Па выніках конкурсу дыпломамі першай, другой і трэцяй ступені былі адзначаны 23 публічныя бібліятэкі, 8 бібліятэк прадстаўлены журы да заахавання. Пераможцы атрымалі ўзнагароды ад-

паведна з загадам Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь № 95 ад 7 чэрвеня 2018 г. «Аб выніках

XXVI рэспубліканскага конкурсу «Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры» — дыпломамі першай, другой, трэцяй ступені і грашовыя прэміі ў памерах 50, 40 і 30 базавых велічыняў адпаведна. Бібліятэкі, прадстаўленыя да заахавання, атрымалі грашовыя прэміі ў памеры 10 базавых велічыняў.

У намінацыі «За пошукавую і даследчую працу» першае месца сярод гарадскіх і раённых бібліятэк прысуджана Полацкай цэнтральнай раённай бібліятэцы імя Ф. Скарыны за вялікую працу па выву-

Матэрыялы бібліятэк-пераможцаў у намінацыі «За пошукавую і даследчую працу»

чэнні гісторыі г. Полацка і ўвекавечанні памяці аб выдатных земляках Полацкай зямлі. Карпатлівая праца бібліятэкараў уваблена ў краяўдзельны інтэрв'ю-праекце па гісторыі краіны — базе даных «Пам'яць Полацкачына». Вазра даных уключае больш за 7,5 тыс. тэкставых дакументаў, 85 відеафільмаў, больш за 100 фотадакументаў і разрадкаў твораў выяўленчага мастацтва. Матэрыял суправаджае адрэзкімі і бібліяграфічнымі дакументамі, фотадыпламамі а фондах Полацкай раённай цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы, з уласных архіваў краязнаўцаў, гісторыкаў, выяўленцаў Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта і школы гарада, а таксама актыўных чытачоў бібліятэкі.

Лепшай сярод гарнаасялковых і сельскіх бібліятэк у гэтай намінацыі стала Жылціцкая сельская бібліятэка-філіял Сеткі бібліятэкі Кірэўскага раёна. Супрацоўнікамі бібліятэкі складзены і прадстаўлены тэматычны альбом «Жылціцкі версаль» і альбом ілюстрацый, унікальным па сваім зместе і афармленні выданні адлюстравана амаль 200-гадовая гісторыя палацава-паркавага ансамбля. З розных крыніц сабраны матэрыялы аб вядомых прадстаўніках роду Булгакаў, складзена іх радавое дрэва. Работа ўключае архіўныя дакументы, запісы сустрач са старажыламі, успаміны, фотадакументы, копіі матэрыялаў у даражніцкіх і сямейных архівах аўтараў, публікацыі з перыядычных выданняў.

(Заканчэнне артыкула на стар. 5-6)

Лепшыя з лепшых XXVI рэспубліканскага конкурсу «Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры»

(Працяг. Пачатак на стар. 1)

На другое месца ў гэтай намінацыі выйшла Навагрудская раённая бібліятэка за рэалізацыю праекта па стварэнні экспазіцыі макетаў старадаўніх будынкаў Навагрудчыны «Страчаная спадчына». Вынікам рэалізацыі праекта стала адкрыццё пры бібліятэцы турыстычнага аб'екта — міні-музея макетаў архітэктурных збудаванняў. Так, зробленыя макеты палаца і бібліятэкі Храптовічаў у Пчорася, гаіна вузкаяскай чыгуначкі Наваселья Любы, парызскага стаянкі каля вёскі Чарыя і гандлёвай плошчы Навагрудка 1920 — 1930 гг.

Сярод гарнаасялковых і сельскіх бібліятэк лепшай прызнана Жукоўшчыцкая сельская бібліятэка — цэнтр духоўна-мастачкай спадчыны Дзягільскай раённай бібліятэкі за сувязь пошукава-даследчай дзейнасці бібліятэкі з практычнымі задачамі фарміравання краяўдзельных рэсурсаў і абслугоўвання чытачоў,

Пасяджэнне журы

чытачоў бібліятэкі, ветэранаў Рачыцкага раёна. Документны і матэрыялы па гісторыі астановаў сістэматызаваныя з 1919 г. па 2017 г. і адлюстроўваюць усе гістарычныя этапы яе развіцця.

чытацкай, актыўнаму ўдзелу сем'яў у бібліятэчных праектах садзейнічаюць 4 клубы па інтарэсах, якія аб'ядноўваюць звыш 100 дзяцей і дарослых.

Лепшай сярод гарнаасялковых і сельскіх бібліятэк стала Лёўскай цэнтральнай раённай бібліятэка за набліжэнне кнігі да жыхароў маланаселеных пунктаў раёна. Валікай папулярнасцю сярод жыхароў Лёўскай карыстаецца аўтабібліятэка. Бібліюс пачаў дзейнічаць з 2011 г. і ў 2017 г. ужо налічылася 10 маршрутаў і 44 населеныя пункты абслугоўвання. Станоўчым вынікам працы бібліюса з'яўляецца пашырэнне межы абслугоўвання, правядзенне культурна-масавых мерапрыемстваў для розных груп чытачоў.

Другое месца ў намінацыі заняла Круляўская цэнтральная раённая бібліятэка, якая на працягу некалькіх гадоў паспяхова здзяйсняе шэраг праектаў, сярод якіх праграма па прапагандзе гісторыі, культуры, літаратуры і мастацтва краю «Ваўкаўчына светлая мая», творчы праект па выхаванні патрыятычнай выдомасці моладзі, сумесна з рэдакцыйнай газетай «Сельскае жыццё» — «Сустрачы з цікавымі людзьмі», велапрагект «Круляўскае мо-

ладзе выбірае кнігу і бібліюсу дарожнага руху», кніжны фрымаркет «Во! Кружкі», конкурс-салі «Маладзі, якія чытае», — падзея Круляўшчыны» і іншыя.

Лепшай сярод бібліятэк, што размешчаныя ў сельскай мясцовасці, адзначана Здаіцкая сельская бібліятэка Віроўскага раёна. Бібліятэкар сістэмна і мэтанакіравана вядзе работу па далучэнні сельскага насельніцтва да чытання, захаванні і развіцці традыцыйна-сямейнага чытання шляхам арганізацыі зместовых масавых мерапрыемстваў, выстаўчання дзейнасці, рэалізацыі культурна-асветніцкіх праектаў і акцыяў.

Трэцяе месца сярод гарадскіх і раённых бібліятэк у гэтай намінацыі прысуджана Лёўскай цэнтральнай раённай бібліятэцы. Бібліятэка рэалізуе шмат праектаў: «Літаратурная карта Лёўшчыны», «Гісторыя беларускага кнігадрукавання: "Ад Псалтыры Францішка Скарыны да сучасных беларускіх выдавецтваў"». У 2016 г. пры бібліятэцы створана літаратурная каварыя «Пад абажуром», якая аб'яднала тых, хто цікавіцца сучаснай літаратурай, піша вершы і прозу, любіць кнігу і бібліятэку.

Трэцім прэміяў сярод гарнаасялковых і сельскіх бібліятэк журы адзначыла філіял Роскай гарнаасялковыя бібліятэкі Ваўкаўскага раёна. Удасканальнае работы бібліятэкі па арганізацыі агляда часу дзяцей і падлеткаў са спецыяльна дугармаванай мэтавай праграма «Кнігі і членіе через досуд і абшчэніе» (2014 — 2018 гг.).

У намінацыі «За значны ўклад у выхавальную работу з падрастаючым пакаленнем» першае месца сярод гарадскіх і раённых бібліятэк журы вылучыла Цэнтральную гарадскую бібліятэку імя А. І. Герцава г. Гомеля за стимуляванне дзіцячага чытання, павышэнне ўзроўню чытацкай культуры і папулярнасці бібліятэкі праз рэалізацыю шэрагу бібліятэчных праектаў.

(Заканчэнне на стар. 6)

Матэрыялы бібліятэк-пераможцаў у намінацыі «За падтрымку і развіццё чытання»

Бібліятэкар скрупулёзна ажыццяўляе даследча-пошукавую працу па зборы матэрыялаў аб мясцовых дзеячах, жыццё і дзейнасць якіх звязаныя з родным краем. Наапазнаныя багатыя краяўдзельныя матэрыялы стаюць асновай для стварэння краяўдзельнага літаратурнага пакоя «Знакімныя людзі зямлі Жукоўшчыцкай», асвеціцкая якая ўключае архіўныя матэрыялы, копіі фрагментаў рукапісаў, лісты, фотаздымкі, копіі плакатаў і г.д. Абуджэнню ў дзяцей цікавасці і любові да роднай мовы і літаратуры, пісьменнікаў свай мясцовасці садзейнічае амаатарскае аб'яднанне «Пра».

Трэцяе месца ў намінацыі заняла Рачыцкая цэнтральная раённая бібліятэка за вялікую працу па захаванні гісторыі свай установы. Яе вынікам стала напісанне летапісу бібліятэкі «Рачыцкая цэнтральная раённая бібліятэка: старонкі гісторыі». Летапіс бібліятэкі — гэта калектыўная праца супрацоўнікаў і

Троцюю прэмію сярод сельскіх бібліятэк журы вырасыла не прысуджае.

У намінацыі «За падтрымку і развіццё чытання» першае месца сярод гарадскіх і раённых бібліятэк атрымала Гарадская бібліятэка сямейнага чытання Светлагорскага раёна за шматнараўную дзейнасць па далучэнні да чытання сем'яў праз выкарыстанне нестандартных формаў папулярнасці кнігі. Бібліятэка рэалізуе 12 творчых праектаў: інтэрв'ю-праект «Прачытай услед за мной!», інфармацыйна-прафілактычны праект «Выбар на карысць жыцця», валанцёрскі праект «Казачкі бай», летні праект «Кніжны дзенькі» і іншыя, у межах якіх арганізуюцца сямейныя выхадныя ў бібліятэку, пыжы ваімаўных медыаўроўкаў, конкурсы чытачоў і іншыя. Валікай папулярнасцю ў бібліятэцы карыстаецца куток беларускай кнігі, створаны ў межах бранд-праекта «Кніжныя падлічкі». Развіццё творчага кантакту з

Матэрыялы бібліятэк-пераможцаў у намінацыі «За значны ўклад у выхавальную работу з падрастаючым пакаленнем»

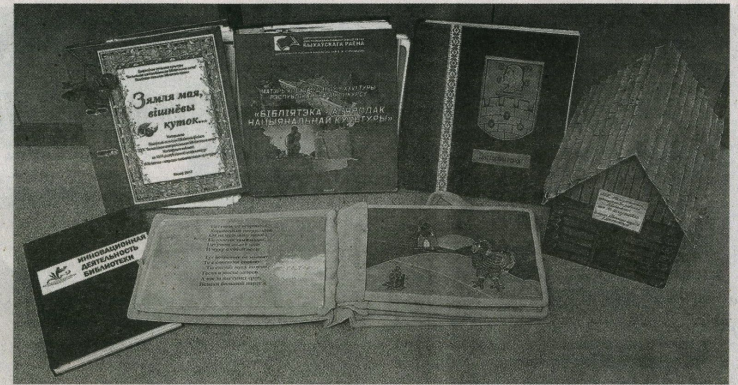
Лепшыя з лепшых XXVI рэспубліканскага конкурсу «Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры»

(Заканчэнне.
Пачатак на стар. 1, 5)

Лепшай сярод гарпасялковых і сельскіх бібліятэк у намінацыі стала Гальшанская сельская бібліятэка Ашмянскага раёна за далучэнне дзяцей, падлеткаў і моладзі да чытання і кнігі, а праз кнігу — да вытокаў нацыянальнай культуры і літаратуры. З 2017 г. бібліятэка паспяхова рэалізуе праект «Мы чытаем», які прадстаўляе комплекс напрамкаў і мерапрыемстваў па папулярнасці твораў беларускай літаратуры, мовы, народных традыцыяў. Важную ролю ў выхаванні працэсе падростаючага пакалення адыгрывае музей Дугі Струва ў бібліятэцы, які наведваюць як мясцовыя

арганізацыю вольнага часу сям'і, дапамогу ў пытаннях выхавання падростаючага пакалення, прычэпленне ў бібліятэку новых чытачоў. Для комплекснай работы з дзецьмі і бацькамі бібліятэкарам распрацаваная і рэалізуюцца мэтавая праграма «Бібліятэка — сям'я: чытанне, творчасць, натхненне» (2015–2018 гг.), працуе сямейны клуб «Пад шчаслівым дахам».

Трэцяе месца сярод гарадскіх і раённых бібліятэк у гэтай намінацыі заняла Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Баранавічы за высокі ўзровень інфармацыйна-бібліяграфічнай і культурна-асветніцкай дзейнасці, накіраванай на далучэнне маладога пакалення да гістарычнай спадчыны сваёй краі-

Матэрыялы бібліятэк-пераможцаў у намінацыі
«За наваці ў галіне бібліятэчнай справы»

«Святло душы», гурток сольных спеваў.

У намінацыі «За наваці ў галіне бібліятэчнай справы» першае месца заняла спецыяльная бібліятэка для інвалідаў па зроку Цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы г. Гродна. Яе характарызуе шырокая праектная дзейнасць па ўсебаковым развіццю чытачоў з абмежаванымі па здароўі, павышэнні іх інтэлектуальнага і культурнага ўзроўню: краязнаўчы праект «Гродна: пацуць нябачнае» (2014–2015 гг.), праект агучвання і выдання аўдыякнігі гродзенскіх краязнаўцаў «Гродна: гісторыя ў гуку» (2017 г.), праект перакладу кніг па гісторыі Гродна сярод невідучых людзей «Гісторыя на кончыках пальцаў» (2017–2018 гг.), праект стварэння тактыльных кніг для невідучых дзяцей «Цёплыя кнігі» (2015–2017 гг.). У выніку рэалізацыі гэтых праектаў чытачы з парушэннямі зроку атрымалі магчымасць пацуць гісторыю роднага краю, а невідучыя дзеці — пагартарць і пачытаць пяць рукадзельных тактыльных кніг спазнавальнай накіраванасці.

Лепшай сярод гарадскіх і раённых бібліятэк адзначана Баранавіцкая цэнтральная раённая бібліятэка імя Я. Чачота. У мэтах папулярнасці кнігі і чытання, фармавання ў соцыуме пазітыўнага іміджу бібліятэкі супрацоўнікі распрацоўваюць і ўкараняюць у практыку работы інавацыйныя формы і метады з выкарыстаннем камунікацыйных тэхналогій. Найбольш удалы ў галіне інавацыйнай дзейнасці бібліятэкі рэалізаваны праект «ИНФО.biblioteka// точки доступа». У рамках праекта ажыццяўлялася PR-акцыя «Чытаючая останкова», стваралася ўласная відэапрадукцыя. Вынікам рэалізаванага праекта стаў рост папулярнасці бібліятэк сярод розных катэгорыяў насельніцтва, павелічэнне колькасці рэальных і віртуальных карыстальнікаў, публікацыяў у СМІ.

Другое месца сярод гарадскіх і раённых бібліятэк прысвоена Віцебскай цэнтральнай раёнай бібліятэцы за рэалізацыю агучанага краязнаўчага рэсурсу — мультымедыянага падарожжа па родным краі «Турыстычныя маршруты Прыдзвіння». Падарожжа ўяўляе панараму яркіх эпізодаў гісторыі населеных пунктаў і бібліятэк, помнікаў архітэктуры, знакамітых асобаў Віцебшчыны — усюго дзесяць маршрутаў. Яно размешчанае на сайце бібліятэкі і будзе карыснае зацікаўленым асобам.

Сярод сельскіх бібліятэк гэтай намінацыі лепшай стала Вішоўская

сельская бібліятэка-філіял № 6 Бялыніцкага раёна. Бібліятэка з'яўляецца сапраўдным інфармацыйным, адукацыйным і культурна-асветніцкім цэнтрам для дарослых і дзяцей. Наведнікі маюць магчымасць карыстацца электронным каталогам, а таксама паўнатытавымі базами дадзеных, базами ўласнай генерацыі, віртуальнымі праектамі. Сярод навацый ў бібліятэцы — каворкінг-цэнтр «Сямейныя ўніверсітэты».

Трэцюю прэмію журы прысудзіла Быхаўскай цэнтральнай раёнай бібліятэцы імя В.В. Стральцова за стварэнне інфармацыйнай прасторы ў рэгіёне на аснове сучасных тэхналогій. Плённая праца па выкарыстанні інфармацыйных тэхналогій у прадастаўленні карыстальнікам бібліятэчных паслуг вядзецца ў адпаведнасці з уласным праектам «Сучасныя тэхналогіі ў бібліятэчна-інфармацыйнай дзейнасці» (2016–2018 гг.) і комплекснай тэматычнай праграмай «Бібліятэка — цэнтр прававога інфармавання і асветы» (2016–2018 гг.).

На трэцяе месца сярод гарпасялковых і сельскіх бібліятэк у гэтай намінацыі вылучана сельская бібліятэка-клуб № 17 в. Вязынка, філіял Маладзечанскай цэнтральнай раёнай бібліятэкі імя М. Багдановіча. На працягу некалькіх гадоў бібліятэкар актыўна вядзе работу па далучэнні дзяцей і падлеткаў да чытання з выкарыстаннем слайд-фільмаў і медыяпрэзентацыяў пры правядзенні бібліятэчных мерапрыемстваў. Бібліятэкарам створаны медыяфільм, які распаўядае аб новай экспазіцыі музея, прысвечанай народнаму каляндарнаму колу святаў, апаэтызаванаму ў творах Янкі Купалы.

Конкурс завершаны, вынікі падведзены і пачынаецца адлік часу для рэалізацыі бібліятэкамі новых задумак і планаў. Работа кожнай бібліятэкі — гэта пацярджэнне выключнасці і індывідуальнасці, высокага професійнага і творчага майстэрства бібліятэчных спецыялістаў нашай краіны. І сёння можна з упэўненасцю сцвярджаць, што значную ролю ў гэтым адыгрывае рэспубліканскі конкурс «Бібліятэка — асяродак нацыянальнай культуры».

Падрыхтавалі
Наталля КАРНЕЙЧУК,
вядучы бібліятэкар Нацыянальнай
бібліятэкі Беларусі,
Вольга КАКШЫНСКАЯ,
галоўны бібліятэкар Нацыянальнай
бібліятэкі Беларусі

Матэрыялы бібліятэк-пераможцаў, прадстаўленыя да заахвочвання

жыхары, так і турысты з іншых рэгіёнаў Беларусі і краінаў замежжа. Супрацоўнікам распрацаваны аглядныя экскурсіі па музеі.

Другой прэміяй сярод гарадскіх і раённых бібліятэк журы адзначыла дзіцячы аддзел Краснапольскай цэнтральнай раёнай бібліятэкі імя М. Ткачова. Цікавую комплексную работу праводзіць бібліятэка па прывіцці дзецамі і падлеткам беражлівага стаўлення да навакольнага асяроддзя, фармаванні экалагічнай культуры. З мэтай навучання насельніцтва асновам бяспечнага пражывання і вядзення гаспадарчай дзейнасці на забруджаных тэрыторыях рэалізаваная праграма «У згодзе з прыродай» на 2015–2017 гг., задачы якой працягваюць вырашацца ў праграме «Зямля мая — абсяг вялікіх скарбаў» на 2018–2020 гг. З 2000 г. пры бібліятэцы актыўна дзейнічае экалагічны клуб «Светлячок».

Сярод гарпасялковых і сельскіх бібліятэк лепшай у гэтай намінацыі прызнана Рэдкарожская сельская бібліятэка Бабруйскага раёна за павышэнне чытацкай пісьменнасці,

а таксама за папулярнасць і здыткаў нацыянальнага кнігадрукавання і кніжнай культуры. Паспяховым стартапам мерапрыемстваў, прысвечаных 500-годдзю беларускага кнігадрукавання, быў конкурс самаробнай кнігі «Book-рукадзель», на які бібліятэкі прадставілі 30 работ самай рознай тэматыкі. Інавацыйнасць ідэяў і арыгінальны падыход, здольнасць да імпрывізацыі прадэманстравалі баранавіцкія бібліятэкары ў марафоне майстар-класаў да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання, што ладзіўся ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі.

На першую прэмію сярод гарпасялковых і сельскіх бібліятэк у гэтай намінацыі журы прызначыла Баярскаю сельскую бібліятэку — дом вольнага часу Мядзельскага раёна. Пры бібліятэцы плённа працуюць 6 аматарскіх аб'яднанняў: для дзяцей і падлеткаў — клуб аматараў рукадзеля «Народныя матывы», клуб для моладзі «Суразмоўца», вакальная група; для дарослых — клуб аматараў хатняга кветкаводства «Флора», клуб аматараў духоўнай песні